

30 ԲԱՐԱ

ՄԷՃՄՈՒՄԻ ԱՆՊԱՐ

30 ԲԱՐԱ

DIRECTION DU JOURNAL
MEDJMOUA-I-AHBAE
65, Grand'rue de Péra, Taxim, 65

ԱՊՐԵՆԻ ԶԻՅԱԿԱՆՈՒՄԸ
Իսթանբուլի իշխան
Թուրքիայի իշխան
Մանիսի իշխան

ՉԱՐՇԵՆՊԻՆ
ԿԻՆԵՄԱՏԻՐ ՆԵՐՈՒՆՈՒՄ
Իսթանբուլի իշխան

مجموعة اخبار
بكاوغلى قديم جادهسى نومرو ٦٥

ՄԱՆՆԻՆԿ ԵՒ ԻՐ ԲՈՂՈՔԱԿԱՆ ԶԱՏԱԳՈՎԸ

Բ.

Բայց իւր եկեղեցիէն հրաժարուաւ. զաւարդաբար ստուգուած կը պատճառէր նման «Այնքանի տալ բանն է այս որ ինձ համար ամենէն աւելի կը նմանի մահուան»։ Իւր մի բարեկամին կը գրէր. «Բոլոր կապերը ծննդեան, յիշատակի, սիրոյ, երջանկութեան, շահերու, բոլոր հրապոյրքն՝ որ կրնան աղղիկ կամքի մը վրայ՝ դիմ կը կապեն իմ արդի հաւատքիս։ Տարակուսիլ անոր՝ տարակուսիլ է ամենայնի որ սիրելի եղաւ ինձ։ Հրաժարիլ անոր՝ մահուան պէս բան մը պիտի լինէր ինձ համար»։

Մանիկի գեւ ըողբական ուղեւորութիւն մ'ըրաւ. ի Հոռով, և փափաքեցաւ ներկայանալ Պետրոս Առաքելոյն, որ յայնժամ կը կոչուէր Պիոս Թ.։ Այդ տեսութեան առթիւ Պ. Թ. Բուսանսէ կը գրէ. «Վերջապէս նա (Պապը) գովեց այն բանը, որ ինքնին յանգձաւ, աւելցնելով սա մի լինել պահագետն խօսքն. «Երբ բարի գործեր կը կատարեն (մարդիկ, Աստուած կուտայ իւր շնորհը»։ Եւ աչքերը դէպ ի երկինք դարձնելով՝ վերջապէս այս բաներով. «Իմ տկար աւղօթքներս կը նուիրեմ ամեն օր Անդրոյ «համար»։ Այսպէս աւարտեցաւ այս նշանակելի տեսակցութիւնն երկու մարդոց որք սահմանուած էին ի գործ դնել միասին այնչափ մեծ ազդեցութիւն մը եկեղեցւոյ և դարուս վրայ»։ (Պոսելով այն ծիսականներու մասին որք կէս ճամբան կը մնան և չեն յառաջանար մինչեւ ի լուսադարձ աւրանան ուղղափառ Հաւատոյ, կ'ըսէ մեծանուն յոդուածագիրն. «Զբաւեռ կաթոլիկութիւնն ձեռնցնել (jouer au catholicisme) անոր արդիւնքներն զգալու համար, կ'ընէ մ'աւանց կոչման, սպասուածութիւն մ'աւանց սրբազորութեան, կըրօնք մ'աւանց իրականութեան, այս ամենայն կեղծէն է միայն, Հիւթն այլուր է, և վտանգ կայ որ հոգին այդ պարսպ ձեւերու շփամբ յոգնի»։

Ուստի Մանիկի նման իրականութեան, գործքի, ճշմարտութեան սովեալ բնութիւն մը չէր կրնար մշտնջենաւորապէս շատանալ անկողն-կաթոլիկութեան ստանդարտներով։ Կ'սկսէր զգալ թէ ճշմարտութիւնը իսկ զոր ունէր, կէս-ստուգութիւնքն որ զինքն կը բռնէին անկողն-քանութեան մէջ, կը պահանջէին լրացուցիչ ճշմարտութիւններ, ստուգութեան յաւելուածներ և թէ՛ եթէ մինչեւ ծայրը չերթար՝ պիտի կորուսանէր այն քիչն իսկ զոր ունէր։ Քրիստոնէութիւնն յայտ իւր կը բովանդակէր (impliquait) զկաթոլիկութիւնն. միւրեւ զայս պայմանագրապէս (systématiquement), ակամայ դուրս ելնելէ անտի։ Ուրիշ բաներով իրեն համար ինչպէս երբեմն Նիւմընի՝ իւր հոգւոյն փորկութեան խնդիրն աւելի առաջ կ'անցնէր քան իւր վարդապետութեան հաստատութեան և իւր հանդմանց կապակցութեան

խնդիրն, Չուտ իմացական խնդիրը կը ջնջուէր, կրօնական, բարոյական, կենսական խնդիրը կը ներկայանար եւս քան զեւս որոշապէս»։ (*)

Ինչ որ կաթոլիկեայք ոմանք չեն գիտեր կամ չեն հասկցած՝ բողոքական պատմագիրն օրինակելի անկողնակալութեամբ և ողջմտութեամբ կը հռչակէ ի լուր երկու աշխարհաց. «Ի նմա (ի Մանիկի) անդրադարձնականութիւնն եղաւ վերջին կեղծն, արամբանական վախճանն ներքին կենաց և քարեպաշտութեան զարգացումի մը՝ որոյ միւս պտուղներն եղան անպակասելի հաւատք, անսահման ներքին հակա իստամբեր ճգնութիւն մը։ Պէտք չէ ցաւիլ անոնց վրայ, որոց աչքերը կուտակցական ոգւով կուրցած՝ չեն տեսներ Մանիկիի յոյժ Հոռովմական կաթոլիկութեան այս համակ հոգեւորական և կրօնական ծագումն, կամ որք կը մերժեն անոնց քրիստոնէութեան իւր մասնաւոր յղացման մէջ՝ մշտաբար շարունակ մարդկութեան այն ընդարձակ սիրոյն և ընկերութեան իրաւանց և պարտուց այն յանդուգն տեսութեան, որոցմէ ներշնչեցաւ իւր ասպարիզին վերջին մասը։ Հոս է մեր նիւթոյն սիրան. ըսենք ուրեմն անգամ մ'ալ, որչափ և տարօրինակ երեւի այն հաստատութիւնն, Մանիկիի անդադրուողականութիւնն իւր աստուածապաշտութեան մի ձեւն եղաւ, իւր հոգեւորական յուսալիցութեան մի կայանքն, ու անոր մէջ գտաւ իւր քրիստոնէական ընկերարարականութեան ներշնչումն, իւր ժողովրդային գործունէութեան շարժիչը, լծակն և ուղղիչն իւր վեհաշունչ յանգնութեանց գաւաթարի, լեզուի կամ վարժուելի. . . Իրողութիւնն մ'է թէ Մանիկի անդադրուողական եղաւ այն չափով որով մեծ քրիստոնէայ մը եղաւ նա, և թէ բարեկարգիչ կաթոլիկութեան և ընկերային բարեփոխութեան առաքելն եղաւ այն չափով որով անդադրուողական եղաւ։

Հոգ է իւր կենաց միութիւնն։ Այս է նաեւ աւետիսն յուսոյ և միութարութեան զոր ուղեց թողուլ սերնդեան մը՝ յոգնած բանապաշտութեան ուղադրութիւններէն և անարեկեայ թշուառութեան և ցաւի խնդիրներէն։ Հաշտեցնել՝ հոսեցնելով միւսնայն շաղկէն երկու մեծ հակառակ հոսանքներն, որոց մին յանգեցաւ վտարկանան ժողովոյ և անսխալութեան վարդապետութեան յայտարարութեան, մինչդեռ միւսն ցնցել կամ կործանելէ զինի հաւատոյ բոլոր postulatները և ստուգութեան համայն սկզբունքները, կուգար բաղնիլ իւր ամենի կրօնականութիւնը ընկերութեան իսկ նիւթերն, ընել զՊապն, հրուշակուած և ճանչցուած քրիստոնէական յայտնութեան անխաղախ աւանդապահն, ընել զայն գլուխ այնպիսի եկեղեցւոյ մը որ վերստին եղած է աղաւէն տառապելոյ, և ցուցնել անոման գործութիւնն, հատուցման և վերածնութեան այնպիսի կրօնք մը որ հոգեւոր աղատութեան և հեղինակութեան կրօնն է միանգամայն, ի մի բան ընել Քրիստոսի Աւետարանը՝ մեկնաւ և ի կիր արկեալ իւր Փոխանորդէն և Առաքելոց Յաջորդներէն՝ մարդկութեան օրէնսդրութիւնը, զեկեղեցին ի

ծուր իջեցնել ինչչին առջեւ և զմարդկութիւնն եկեղեցւոյ առջեւ. այս էր ծրարագիրն որ կը կազմուէր տակաւ առ տակաւ Մանիկիի մտաց մէջ։

Ն. Յ. Վ. Փ.

ՊԻՐ ՄԷՔԹՈՒՊ

(Միւստերիստիկներն մշտնջենալ իրեն սահման մէջ իւր իրաւունքները, Էֆէնտիկները թէրքէն, իշպուր իրենի մէջքութեամբ տարի պիտարարուող իրաւունքն այնքն տէրձ ի տէրիւ)։

Ոսկեբերան քրիստոնէական վերաբնոյթ ծառայի քեպիւր իւզերինէ ետքը առաջ էկան իւր զաւթայր միւթեպէրինի զին 3566 նումէրով նիւսիստիստէ տէրձ իշպուրիկինի մէջքութեամբ՝ ապօնէլէրինի զին 3568 նումէրով նիւսիստիստէ վերջին օրտուղը ճէվապ միւթեպէրինի օրտուղը։ Միւստերիստիկներն առաջարկէր պաղը նախօջ սեօզլէրի այնքն քեպիւրիլէրինէ ինտուէ վէ մէջքիւր մէջքութեամբ թէմամը իւր թէմէքիւր վէ թասաիք իտէրէք, 1881 թարիկլէրինտէ հուգուրը թասարուֆիլէ հազարնտա Մահմէտի թէմիկ ճանիպիտէն ի թապուրուսի իլամը զաթիկինի, վէ պիր տէ 9 հոկտեմբեր 1889 թարիկլէրին մէրուս Ազաբան Կ-Բաթրիկին Ս. Յովհան Ոսկեբերան քրիստոնէական թէմիկ իրաւունքը պուրուրալը միւստերիստիկներն միւթեպէրինի օրտուղը թաւալի ի տէրիւ։ Անճաղ միւրաբար՝ նէ՛ քեօվիլի կեղան, նէ՛ տէ քիմէ իւր զաւթիւր ետքը ի թէմէ օրտուղը, իլլա Ոսկեբերան քրիստոնէական հուգուրը հազարնտա հազարէթի հալ մէջտանս զօյմադտան ի պարթէթ օրտուղը, շայտ իւրուրուէ կերէք անդիլէրինէ ճէվապ վէրէն ապօնէլի վէ կերէք սաիւր թարաֆտան եկեղեցի ճէվապ զրեւա օրտուր իսէ, թարաֆտանն իշ պիր զարըլըք վէրիլմէյնէ կերին իմտիսն պեւանը իւր, իշպուր մէջքութեամբ զաւթիլ միւթեպէրինի իւր նիւսիստէ տէրձ իւր մէջքիւր թէմա իտէրիւ։

Մ. Է. ՌԱՍԷՐ ԶԵՆԱՆ

Պէյոլու, 2 Յունիս 1908

ԲԷՎԱԼ ՄԻՆԻԱԳԱԹԸ

Բէվալտան պիր Յիւստիւք զաւթիլմաւ սընա չըգան հաթիւ սալը կիւնիւ թարիկլիլ պեր վէնիլ աթիւ ետքը մըլ տըր։

Սաթի 7 տէն ալ սօնա լիւսնտաքի իսկէլէյն մուվաթլէթիլտէ, Չարըն պիր ազտան կէլէնէք օլմաւընա բաղմէն, իշ պիր առքէր պուլունմաւընա թէմէրինտէ ի թիւրմ։ Տէմիր եօլը բըլթըմը իւզերինտէ տէ առքէր պուլունմաւընա, պուլարըն եկըլինէ, բաղարըք էլպիսէլէրինի կիւնիլ օլտուղը հալտէ, մէջքիւ թալէպէսի, քիւնի մուլալիլէրիլէ պիրիլտէ, վէ իւրի սըրա իւզերինտէ իսկէլէյն զաւթիլ տիւրիլմէ օլտուղ տուրմուլ իտիլէր։ Պատէն հու, սաթի 8 րոտուլէրինտէ, սէրայ էրքեանը, թիւալը իւրեւմէթ, պերիլ վէ պարի զապիլման իւր բըլթըմ տուրմուլ Բիւլիւք զըք չօնուղարըն պեւալ մուս։

Ինտէն կիւնիլ օլտուղը քիւթանաւորը՝ Գաղազ զապիլէրինի զըմըք իւնիֆօրմաւը, առաքիլ իստանբուլ սիւսէն օլտուղը վէ սալը զաւթիլմաւը, սիւսէն զապիլէրինի սօլուք մալի վէ իսթիլէրինտէ սաթիլինի եկէլ վէ սէրայ թիւալընը սըրմալ իւնիֆօրմաւը իւր զարիպ պիր մէյնալէր չէլըլ ալմըլ վէ օ սաթիւտա պուրէնիկեպէնի թասիլէր՝ ճալիպ պիր հալ քէսպ իւլէմիլ իտիւ, Առքիլէրն սէլմա տուրմալ իւզըն էմը վէրիլտիւ, Թրէն ահէսթէ վասըլ օլտուղ, տուրմուլ, իւք տէֆա իւր. Նիւօլա, առաքիլէրին իւնիֆօրմաւընա, պալընա պեւալ զաւթիլ զօլմուլ վէ բալապալը նիւսնըն թասիլէր ի թիւրմ օլտուղ, Թրէնտէն աշաղթեա նաիւ, Դայէթ քէյֆիլ իտիւ, Արգանաւ տէնիւպ, Թրէնտէն էմէսի իտիւ իմթէրաթիցայա ետքը ի թիւրմ, իմթէրաթիցանըն լէնէնի պիր ալ սօլուր վէ զալիլ օլտուղ, քալիէթ ալիւ մարիմ պիր քիւթան կիւնիլ, վէ պալընա լէլալ չիլէլէրին միւթեպէրին մէյնէթէրն իւնիկիտէ պիր շաղա զօլմուլ իտիւ, Արգանաւ իմթէրաթի վէ իմթէրաթիցանըն սէլթալէն օն իւլ եալընա զաւթիլ օլտուղ օլտուրմ քըք իւր քէլալիւք կէսիլի զաւթիլ ի իւնիլ օլտուղ իւլ եալընա քէլալ իւլ իմթէրաթիցանէրէք էլվալարըն էտիլէր։ Պալէրիւք կրանալիւք, Թրէնտէն էմէսի իւլիս պէլիւք զըքարընալըն ուղաթաւըն էլ իւլտա իւլէ, քէնալ քէնալիսն աշաղ լէնտիւ, իմթէրաթի վէ իմթէրաթիցան հալը պուլունան իւրալ իւլ թօգալաւընա, վէ առաքիլ իստանբուլ էօնիւտէ տուրմուլաւ, Մ. Սթիլէրն իւլ Մ. Իշպուրի վէ ամիրալ Տիւզօլ տաիլ միւրալիլէրին մայէթիլտէ պուլունաւընա, Միւրիլանըն թէրէնիւր ի թիւրիլ իւս մարը ի թիւրմ պուլունալընտա, Զարիլէլալա պուլունան Նէյսթիլ ալալըն պիր միւթիլիլէրին առքիլէրին տուրմուլ իւլէրէք, պուլարըն սէլալաւըն, վէ տէրալ միւրիլա թարաֆտան «Եւլաւ» հալալըն չալընալալ, առքիլէրին «հուրա» տէլի նիւտա ի թիւրիլէրին Պատէնալ իմթէրաթի վէ իմթէրաթիցան էլվալարըն վէ մայէթիլէրին պիրիլտէ մէջքիլ չալիլտանընըն արաւսնտան կէլէրէք, իսկէլէյն կիւնիլէրին Պիրէրնէ չալիլտանըն «հուրա» ալալէլէրին իմթէրաթի վէ իմթէրաթիցանըն մէյնտէլիլէրին մուսիլ օլտուղ Զաւթիլ 10 տա, 20 թօրթիւս վէ 2 պէլիւք քուրալ զէրինըն իւլալալալ կէլմէքտէ օլտուրն իսկիլիլ քիւլալըն ուղալալալ տիւմալըն կէրինտիւ։ Էլվէլալ Վիպօրիա հիւս Ալպիլիս սիւսէն թէմէրին վէ իւր սալը պաճալը, արգանալ Ալիքանիսա ետքը կէրիլիւք, պուլարալ ահէսթէ ահէսթէ եաղալալալալալ իտիլէր։ «Վիպօրիա էնա Ալպիլիլ» իւր կէլէրինի իւզերինտէ, զըրալ էտվարտ ամիրալ իւնիֆօրմաւընա վէ Սէնթ Անտիլ նիւսնըն թասիլէր ի թիւր օլտուղ տուրմուլ՝ ամիրալ Սըր Զօն Յիւլը իւր գօնուլուէրալ, Միւրալ վէ միւս մալիլէրին էթրաֆտալ իմթէրաթիցան զօլտուր լաճիլէրտ քիւթան վէ բրէնալ Վիպօրիա քիւլ իւնիկիտէ քիւթան կիւնիլ օլտուղ, Սըր Զարիւ Հարալն, Նիւօլալ վէ Սըր Զօն Յիւլը իւր տուրմուլ։

(*) Revue des Deux Mondes, 1er Mai 1896.

(*) Անդ։

լար խոր: Բուս համխորը շի քարէ թօ
աթարար վէ Բուս հարպ սէֆինէլէրի էֆ
բատը պահրիէսի «հուրա» տէլի նիտա
իթտիլէր: «Ալիլիթ օրիա-էնտ-Ալպէրթ» զը
րուսպէօ օրէրնի վէ թօրիտօյարն էօնիւն
կէշմիլ օյսուղը հայտէ, «Աթանաարա»
հազըն տէվար աթտօ: Իմը, Նիզօյ» պի
թօմօպիլի-սանապա իլէ «Աթանաարա» տէ
«Ալիլիթ օրիա-էնտ-Ալպէրթ» հաթրնա կիթ
տի: Ինկիլիթէրա գրալը վէ Բուսիա իմ
բէքաթօրը» օն սնէնտէն պէրի հէկիլիէրի
նի կէօրաշմիլ խոլիէր: Իքնին Նիզօյ
սաթիլի սէլամար իլէ իլէրէնտէքտէ իքն
եհաիննի էսալարա միւշարիլէնի աւրապու
իթտի: Պատէհու Բուսիա իմբէրաթօրը
թէլպէսի Ինկիլիթէրա գրալիցատը Ալէք
սանարտ իլէ թէլպէլ գըզը բըէնտէ Վիլ
թօրիլպը իմբէրաշմիլ իլէտի: Մուսիսարա
եհաիննի էսալարա մաշէթիլի Ջարաթա
տիմ իթտի: Պիլ չարեէք սաթի սօնրա ի
քի հիւքմաթարա, «Աթանաարա» հաթը
նա կիտէրէք, իմբէրաթօրիցա, իմբէրա
թօրն վալիտէսի վէ ալիէի իմբէրաթօրի
նիլ տիկէր էֆրատը իլէ ՄՄ. Աթօլիլէր
Իզլիլիլի վէ Տիգօվ թարպիլիտան իո
թիգպալ օլունտըլար: «Ռօլարնիցա Ջիլիլ
պա» հաթրնա ալի զիեհաթիթ վիլիլիլի
Բուսիա իմբէրաթօրիցատը հաթիլիցա օյսը
ղընտան, հապրի պուլունաիտար: Պա զի
հաթիթիտէ իտարէի ագտա» օլունտար
Իմբէրաթօրն վալիտէսի իմբէրաթօրից
սաթարանը օթիս կէրնտէ օթուրմը օ
լուպ, սալընտա Ինկիլիթէրա գրալիցա
իլէ Ինկիլիթէրա գրալը, վէ սօլունտա Սը
Ջարա հարաթիլի պուլունաիտար: Իմ
բէքաթօրն, սալընտա Ինկիլիթէրա գրա
լիցալը վէ սօլընտա բըհաթ Վիլիլիլի
օթուրմըլար խոր: Ինկիլիթէրանըն Բէթ
րէսպուրկ սէֆարէթի էրքեանը իլէ Ինկիլ
իթէրա սէֆինէլէրի գօմանտանարը տաթ
պու պիտաֆիլիտէ պուլունաիգտա խոլիլէր
— Զիեհաթիթիլ սօնրա գրալ էսալար
Բուսիա թէիսի վիւքէլպաթ Մ. Աթօլիլ
իլէ ուղուն պիլ միւլապաթ իլիտի: Ին
կիլիթէրա խաթիլի Նէզարէթիլ Վիլսալէն
թը Սը Ջարա հարաթիլի վէ Բուսիա իմ
բիլիլէ հապրը Մ. Իզլիլիլիլի սաթի պ
սաթա գատար Ալմա Վաթօրնտա կէօ
րիւշտիլէր: — Իմբէրաթօրիցա, քէսպ
աֆիլիլիլ իլիմիշ օլունտընտան, կի
«Աթանաարա» հաթընտա վէրիլէն զիեհ
ֆիլիտէ հապր պուլունտա: Պատէհու Բէ
վալըն պալընտ խանէնտէլէրի, իւշ պէն
յիւք սանապա լաքիլպի, Ինկիլիլի վ
Բուս իմբէրաթըլը վէ տանա սաթի հալա
լար թէլլաննի իլէ սիւրհնա իծար իթտի
լէր: Քիեհաթիլի սէֆինէլէր գանալիլէր
իլէ տօնանըլ օլուպ, տէնիլ պաքին խոլ
վէ ալ մահիթապը վար խոր: — Գրալ էս
վարա» հարչէնպի կիւնիլ. չէհրի միւթ
պէրանըն, պէլէտիլէ ալաանըն, քէսպ
լէրնի վէ Ինկիլիլիլի թէպաաանըն չէյեթի
մախսուսէլէրնի գապուլ իլլէտի: Ինկի
թէրա վիւ-գօմաթօրը, գրալ էսալարա
Իվալըն վէ էեաթիլիլի չայեանը թէմալ
մաշէլլէրնի հաթի կիւլէլ պիլ ալպուլ թալ
տիմ իթտի:

ԳԱԶԵԹԱԼԱՐԸՆ ՄԻԻԹԱԼԵԱԹԸ

Բեմալ միւլագաթընըն՝ Ինկիլիկէր
իւէ Բուսիա միւլնաթպաթը ասթմանէ
վէ միւսալէհայը ումումիլէ հագգընուս
հիւսնի թէէսարիաթը իւղէրինէ Բուս
Ինկիլիկ զաղէթալարը ուղլուն մէգալէլ
եազմայա տէվաթ խորիօրարա՝ (Նովոյ
Բըվմայա)՝ պիթ մէգալէլ մախուսէսին
տիտթ քի, (Ալլէ էվվէլ միւմքինիկ աս
թոււնան պլթ հալ՝ պու կիւն օլմուշ պլթ
միշ վուգուաթլար սըրաթընա կէմիշ սիթ
Բուսիա վէ Ինկիլիկէրա, պոււնտան պէս
լէ քէմալը սիւքիւն իւլ թիպլէ, Հիթ
սարիսթմ վէ Աքիլանիսթման մասէլէլէր
նաղար խտէլլանիսթմա՝ Իքի ճէտալէլ միւ
նաթպաթը իւղէրինաթ քի կէօկէլէր չի

տի պէնթիոնարաճի օւլուն: արը: Պիւնապէրին
Հինտիոթանըն սոն վազըրուարը՝ մա՛նչիւթի
տիւնիւթի զայպ խաղպ, սըրքի մա՛նչիւթի մա-
նչիւթի թէնիկ ալմընջար աըր: Րուսիա վե-
ինսիւթէրանըն, քէնտի մէնթասթլարըն
իմթիլզմէ իթտիթմէքէ, մա՛նչ միւնսպէ-
նայը ումաւմէյէ իըստմէթ իթմմէքսթ օլ-
ունգլարըն, միրթար վէման լիէ Նըք քէ-
տնլալաճադ աըր:» — Թայգլ զազէթասը
տախի պէր վէճճի ոթիլ եազմըն արը: «Ին-
կիլթէրուա վէ Րուսիա Նիւքմտարուարը
վազը օլսն միւնազաթլարըլա, իքի մէմ-
լէքէթ արստիլտտըրի միւնաճպթաթ վէ թե-
նալըլթըն տօթիմմաթիլն ստօթիմթէթի կիւն-
սէն կիւնէ արթմաճաթս օլուտըրան եհնի-
պիր սէլլի կէօթիթէրմիլէր տիր:

« Ինկիլիդ վէ Յրանարգ դազէ-
թալարը, պու վազըսը, էվրօքս մի տա-
ւէ մէկնէ թէ միմանի տատ ի թմէ քոտ մի թ-
թէ ֆիգ տրելէր: Սկնէկըստէն պէրի Յրան-
ստ վէ Ռուսիա ի թիթիֆազը՝ էվրօքս միւ-
սայէն ուստան ֆէզզէլտէնէ կարողաւ ի թմիչ
տրի: Պու հօգի մի հաղար ի է մէջդիւր
ի թիթիֆազնէ գըրմէթի արթնաղը կկպի
Ինկիլիթէրոս ի է Յրանաս արաքընտա մէվ-
ճուտ օլան պիր չօգ ի թիթիլաֆ սէպէպէրի
տէ մէյտանտան գալգարազ, էվվէլքի բէ-
գապէթ ետրինէ սամիթի ի թիլաֆ հաղը
օլմասըյա, մուհաֆազաի սուլ՝ մատտէսի-
նէ բէգ մուհիմմ խըռմէթէր ի խիլմիշ վի-
ս ի թիլաֆ ի բի ճէմտիթնը գալպիլմիշ
էպէլ գալվի սուրէթտէնէ թէմէլ թութմուշ
արը քի, բուլիթիգալը պէնն էլ սիւէկին էն
էտասըլ չարթլարընտան պիրի տատ օլու-
հապլիլի: Ինկիլիթէրոս վէ Յրանաս ի թի-
լաֆը օլմասա խի, Ինկիլիթէրոս վէ Ռու-
սիա միւհասաէպաթընըն արգէվէսի, միւմ-
քինիդ տէ օլմասա, կիւճ օլսճազ ի խի
ի խու Ինկիլիթէրոս վէ Ռուսիա, պու ի բի
մէմէլէքէթ արասընտան հաղը օլան ի թիլ
Լաֆտան տօլալը Յրանաս ի բժանը տիւէ-
լիլէսինէ մէտիտէը չիւքան տըրալ
Միւսթազպէլտէ Ինկիլիթէրոս վէ Յրան-
սանըն տօթլուզը չէր կէօնա խապիման
թէչէպպիւհէլտէնն խալի օլմազ ի ինն, ին-
կիլթէրոս ի է Ռուսիա պէնիմտէ սալսի
եէնի պիր ի թիլաֆ հուսուլի էն էնի պիր
թէպպիլի խի: Պու սուրէթէթ վիվիճուտէ կէ-
թիլիլէնէք ի թիթիֆազը միւսայէնէ՝ միւ-
սայէն հաղը ուսումնի ինն գալվի պիր թէ է-
միմաթ օլսճազ տըր: »

ՐԷՎԱԼ ՄԻԻԼԱԳԱԹՆԸՆ
ՆԵԹԻՃԵՍԻ

Մուհիմմ Կիր Ֆրանսըզ դադէթսանըն՝
Բէվալտա պուլունան մուխպիրի՝ Բէվալ-
տա Խնկիլթէրա վէ Բուսիա հիւքմտար-
լարը իւն մայէթլէրնտէ պուլունուլ օլա-
րիծայլ տէվլէթ պէյնիտէ վուգու պուլուն-
միւլազաթ վէ միւգաքէրաթն ունմէրէմ
պէր վէծնի արիւ օլտուղլըն պէնան Խուի-
տա:— Գրալ միւլազարտ իւ Ջարրն միւլա-
գաթընտա, պիլեստան ալլիճէ պազը իդ-
տիված բրօթլէրն վէ Բուսիանըն ահվալ-
մէվզուի պահա օլմուշ տըր: Պուխտսուս-
տա գրալ էտալարտ քէնտի էֆքեռաընըն ի-
զահ իթմիշ տըր: Պատհնու իքի հիւքմ-
տար՝ Ագաթըն Շորքընն ահվալ ուսմուլէյս
իւզքըրնէ կէօրլուշմուշլէրտըն արալաթի
հիշ պիր բրօթլէն, հիշ պիր հէնի ֆիքըր-
վէ հիշ պիր բօլիթիւզայա տաիր պահա օ-
լընիւմալը տըր: Պինապէրնի ժէն, Ֆրէշիլ-
վէ աոիբալ միւլէրնի գրալ էտալարտա բէ-
ֆագաթ իթմէլէրի, չօգլարըն մէրազտու
պրազմըն իւտէ, մահլալ Խնկիլթէրանըն
գազմվալ պէրլըրլէ վէ պահրիլթէրնի է-
մէշնուր տաթմիւրնի Բուսիա Խնքէրաթն
ըրնա թանըթմազ արղուսլլէ գրալ էտ-
վարտըն անլէրի պիրլիքաթ ալմըն օլտու-
ղընա վէ պաշգա պիր ֆիքըրէ մէպնի օլ-
մաաըղընա չիտի շալիմ: Խնկիլթէրա վ-
Բուսիա՝ Ագաթն Շորքտա ալիի բօլիթի
գալը թուլթմուշ օլտուգլարընտան, օխու-
տաւտաւ հէնի ֆիքըրլէ թէյաթի օլտուտ-

մըշ արբւ Եւզէվիբաս գօնֆէլքստնընըն գա-
րարարըն իւզէրինէ տէ պտղըն աշօղընըն կէշ-
միշ աբեր, ֆագաթ ինկիլիլէբրա վէ Բու-
սիա՝ սիւտսիմէ ետարալմարընըն ֆորտնայա-
վաս իթմիշ օլտաւզլարընտան, պու լիէա-
թիի էֆեթար մշճպուրի պուլտնտմընը
տըր:

Անհաղ հիւքումադարան վէ վիւ-
քէլաոր, միւլագաթլարըլլա, հէհի աւսթ-
լըգալընը դաւլիէշտիւմիւլը, վէ միւս-
թագպէլտէ տաւա. զիեառէ ֆաւալի վէ գա-
թի ուրիթթաւ թէվաի խալիմէ իւլըէ, օ-
թաթլըլըլ միւմքիւն մէրթէպէ եւթիւտը-
մէք իւրիւն, պիղդաթթ իւթի մէվէքէթիւն է-
հալիսինէ պրաւմըլըլա տըր :

Մ. ՍԹՕԼԻԲԵՆԻՆ
ՎԷ Մ. ԻԶՎՍԼԱՅԵՆԻ
ՄՈՒՀԻՄՄ ՊԵՅԱՆՍԻԸ

Բուսիս պաշտ Վեփիկի Մ. Սթոյիբիսի վե
խարժիճի նազըրը Մ. Իզվուսքի, Բեվա-
տա, պիր Բարիզ զաղէթաւսընն մուսպի-
րիյէ մուսազաթ իթփշէր վէ իֆատէ-
րինն նէշրինէ մուսաատէ իշէմիշէր տիր
Մ. Սթոյիբիս չէոյէ աէմիշ տիր .

«Պիղիմ բաժումի բօրիթիգայը խաբը-
հելմիղին էստարնը Ֆրանսա իւն օլան իթ-
թիֆագղըը թէշքիւ իթմէքտէ տիբը : Ին-
կիւթէրա իւն տօսթլըզըը՝ իթթիֆագղ-
մըզըն մադստը սուհըթըվքանէսինէ թէ-
մաթիլէ մոթլապըզ տըրը : Բուսիա-Ինկիլ-
թէրթո տօսթլըըը էվըրօսանըն մոթլալէ-
նէսի իչին տօսթմ տըրը : պու մուվագէննի
խսէ, լըմտէնին զարար իթթիթմէք արդու-
սինտէ պուլունմադըընա գաննիմ : Ին-
կիւթէրա իւն օլան տօսթլըզըմըզ հանըն-
տա : Ալմանիս իւն գաթիմաննի պերու մէվ-
հուտ օլան տօսթլըզըմըզ գալըր քի, Ին-
կիւթէրա իւն իթիլաֆըըզտան ալալ տիւ-
չարը խալէ օլմաննի տըրը : Կիւսիթ Ինկիլ-
թէրթո իւն օլան իթիլաֆըմըզ՝ Աֆղանիս-
թան իւն թիպլթէ սաթիբ օլուպ, չօգտան-
պերու Ինկիլթէրա վէ Բուսիա՝ օրա-
լարտա մէնֆասթլարընը կէօլէթմէք զա-
րէթինտէ պուլունմըլար արը : Զաթէն Ին-
կիլթէրա-Բուսիա իթիլաֆընըն սէմնըթ
խալթիթսինի կէօրիւեօրտունուզ : Աֆղանիս-
թան հուտապընըն աճլալի մալիմօրնիւթ
տիւր : Ինկիլթէրա վէ Բուսիա, ի իթ-
մէմէքթէ հազըընտա թութաճագարը բօ-
լիթիգա խուտաւընտա թէմաթիլէ միւթ-
թէֆիզ տիլլէր : Օրալպըն հալը հազըըն
նէ՝ տօղրուտան, նէ՝ տօլալըտան միւնա-
սէպաթըմըլա չիւ պիբ սուրէթէ խալէ
կէթիթնէք : Յազընէ կէլը Ինկիլթէրա վէ
Բուսիա, իթիլաֆընընըն ազալտանն էվ-
վէլքի հալաէ պուլունալ իտիլը, իշ տէ-
լիւհէք, վէ լըմ պիլիբ պու կիւն նէ
հալտէ պուլունաճագ իտիլք : Հաշմէթու
գրալ վէ գրալիցանն՝ հալմէթու իմը-
րաթօր վէ Բուս միլլէթինի գիւսարէթէրի
օ իթիլաֆըն թագթտիւր օլուպ, պուսու-
ղալմէթ կիւզէլ մէլլէլէր էլթիշտիթէհէկին
գաննիլ մըր տըր ։»

Խարիճիէ հաղորդ Ս. Իզվոլսքի տալս
չու. եօտաա խտարէի քէլամ իթմիչ տիր.

«Րուսիա»-ի նկրկված էրբա գրաւ Վէ գրա
լիցատըրնը: մէթալուի մուֆասխխամը Իքնի
ճի իմէրաթօր Նիդօլալը Վէ Րուս միլլէ
թիւի գիեարթթիլըրնի քէմալը մահադի
յէթլէ թէլադդը իթտի: Պու գիեարթթիլ
մուսալէլէի նադիքեանէ օլուուգատան պաշ
աշ, չըգատն ախէ ազտ օլուուգան իթիլաֆը
մըզն տա նէթիճէի մանթիլգէյէս աթի: Ի
քի մէմլէքէթին Վատաթի Սախատաթի իլ
թիլաֆընըն իգալէսի մանէադնտա պու
լունան պու իթիլաֆըն զաթէն զայնէ
խալլըլը սէմէլէլէլի օլմուշ տըր: Դիման
զարարթ օլումեան Վէ Նիշ պիթ մէմլէքէթին
մէնաֆիլինէ սոգոմմանան ինկիլթէրբա:
Րուսիա իթիլաֆը, ինկիլթէրբա գրաւ Վէ
գրալիցատըրնը գիեարթթիլլէ պու կիւնէթ
տէ գալիլէշմիշ աթի: Րուսիա, պիւթիւ
քօթիթիգալը խարթիճիսինի» Զիրանտա իլ

ապագա խախտման օլանի վէ չօգտան պէրու ու-
մէրէլէրի կէօրիւրմիւշ պուրուան իթթի-
ֆազ իւղէլրինէ պիւնա իթմիշ օլուուլը հա-
ւաէ, ինկիթէրա իլէ օլանի տօթթիւղըն-
աա, պիլծիւմէ միւլէթէլէրին արդուլէաիք-
լէրի միւնապէհանրն մուհաֆազարնա եար-
աթ իթմիշ Գլին եհնի թէլէմիւնաթ պու-
լուրմա տար: Գլին դաշ հաֆիւնան Ֆրան-
սա ըլիսի հիւքիւմթիին տաթի պուրատա
գապուլ իթմէլէ պարթիթիար օլաճաղը
Սիւթթէհիպիւղի վէ աօթիւմը օլան
պէօլիք վէ հէհիպ Ֆրանսանրն ըլիսի
Դարաֆըրնան եաղընաա վաղը օլաճաղ
ընիարթթիւն տօլըլ պիւթիւն Րուսիա-
նրն չիմտաէն սէլիւմիւք օլաուղըն
թէլէմիւն հաճէթ վաթ մը տըր)

*** Մ. Սթուրմին Վէ Մ. Իգվուսքի
Թայնդ Ղազէթասընըն մուխպիրինէ տախ
պու մէտլտէ պէհաննաթտա պուլունմըչլա
արք :

ԿԻՍԹՈՒԳԻՍԱՆԷ
ՀԱՂԱՏԻՍԻ

Կէլէճէք բազար կ'ընել Ս. Աստուածածին Աթոռահարա թրիսէսնտէ, Սիվաս-Թօզատ վէ թէվապիսի Եպիսկոպոս-Մէր-խասարղընա ինթիխապ օլունան Գեք. Լէւոն Կիւրպժ. Բէշէճեանըն Եպիսկոպոսըրէսմը թագոստային, Կ-Բաթրիզ րիւթյալէֆ. Նազըթ թէլէրիսի թաթմը բիւսաշէթիստէ վէ մէվնուս. Իսկիսկոպոսարըն իշթիլաքըր-լա մուխնիսման սուրէթտէ իճրա իարիւճէճ տիր. Մէրասիմ մէզքիւրէշինն շէհր-միզտէ Նաուպ էլ իճապ արասըրա իճրասը Բիլիսէմիդ այնիւշերինն մէրազը օլանլար իշին կէօրիւմէլ շախան օլտուգտան պաշ-լապ, միււմաթիւյն իշին Եպիսկոպոս-Մէրխաս-տա տաթիս սէնէշէքըն թաթմիզտէ գալարադէ Նիւսան ալպէլաք ու աթվար վէ ինշաքէթ ու թէրպիլէսիլըն քէնտոսինն իշէվտիր-միշ վէ թէվէճնիւնի ումուսիլի գազանմը. օլտուգընտան Եպիսկոպոս րէսմը թագ-տիսի այլնիստէ Նէր սընըֆ րուճպան վէ միւթէպէքանը ավամընըն Նազըր պօւ-նուսարազ, միււմաթիւյն Նազըքընտա Նիւր-մէթ վէ թէվէճնիւնիւշերինն իպրազ իտէ-ճէքէշի չիւպճէսիզ տիր:

Իշպուռ ալինին բուհանին իշին իմապ ի
տնելերէ տալէթնամէ կէօնտէրիմիշ վէ
եէտլէրինէ տալէթնամէ վաարլ օլամահառն.
լարըն տալիօ օ մագաւտում թէլազգը իթ
մէլէրին բէհասըլլա, պիր սուրէթի զիյրաթ
աէրճ օլուհմըշ սըր :

Step

Պատիւ ունիմ ծանուցանել Ձեզ զՌ. Թորոնթոն Գեր. ԼեՒՆ Մ. Վ. Ի ԲէՁէ ձեՍՆ. յԱրքեպիսկոպոս Աթոռոյն Սեզաստիոյ-Եւզովիոյ, և հրաւելլ զՁեզ Կոյմաստորդոսեան, որ տեղի պիտի ունենայ յերկրոյ Շարաթեւ, 7/20 Յունիս, ի ժամ 5 1/2 (Է. Ե.) , ի Պատարարացեալան Աթոռաւնիստ Եկեղեցւոյ Ս. Աստուածածնի ի Բերա, և Լորին Եպիսկոպոսական Օթման հանդիսն, զոր պիտի կատարել ի նմին Եկեղեցւոյ, Ամենապատիւ և Գերերջաւորի Հոգեւոր Տէջն մեր Պօղոս Պետրոսի. Սպալադեան, Կաթողիկոս-Պատարար Տանն Կլիկիոյ, յաւուր Կլարակէի 8/21 Յունիս, ի Տօնի Ամենասուրբ Երրորդութեան, առաւօտեան ժամը 8 ին (Ը. Ե.)

Յաւարտ տարադոլթեան, շերտագին աղօթքներ և բարեմալթութիւններ պիտի կատարուին Մեր Վեհապառ. Կայսեր Կենսոյ համար:

Նոր օծեալ Արհիապատիւ Գէլէճեան
Արքեպիսկոպոսն՝ շնորհաւորութիւննեբը
պիտի ընդունի Կաթողիկոսարանի Սրա-
նին մէջ :

ՍԱՀԱԿ Ծ. Վ. ՃԻՉՄԵՃԵԱՆ
Կաթողիկոսական-Պատրիարքական
Ասեմադպիր
Քերա, 2/15 Յունիս 1908

— Բնօթմահատաւ պազը միւհթէքրըր
հուպու պաթըր պահայը սաթմաղլարընտան
ֆրունճըրար՝ էքմէք ֆրյաթընը եիւքէթը
մէք իլին հիւքիւմթի մահլլիլէ՛ք միւհա
ճաթը իթմիլէր տիր՝ Նէգարէթի ալտը
սի՝ մահլլիւնէ թէտղեգմի ինրամըր վ
հուպու պաթմ իւղաւմ վար իսէ՛, իհա
իճրա օլունմազ իւղըն տէրհալ պիւտրի

(Stylus)